

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเพื่อพัฒนา ชุดการสอนเรื่อง ยาบ้าสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา 6 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. ชุดการสอน
2. ยาบ้า
3. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา
4. นโยบายในการบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
5. สภาพโรงเรียนทุ่งช้าง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารเกี่ยวกับชุดการสอน

1. ความหมายของชุดการสอน

ชุดการสอน มาจากคำว่า Instructional Package หรือ Learning Package หมายถึง การใช้สื่อการสอนตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปรวมกัน (Multi - Media) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ต้องการตามลำดับขั้นตอน ที่จัดไว้เป็นชุด ๆ จะใช้วิธีระบบ เป็นสำคัญจึงทำให้มั่นใจได้ว่าชุดการสอนจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้สอนเกิดความมั่นใจพร้อมที่จะสอน (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2542, หน้า 91)

ชุดการสอน (Instructional Package) หมายถึง สื่อการเรียนหลายอย่างประกอบกันจัดเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด (Package) เรียกว่าสื่อประสม (Multi - Media) เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุญชม ศรีสะอาด, 2537, หน้า 95)

ชุดการสอน (Teaching Package) หมายถึง ชุดสื่อประสมที่ผลิตขึ้นตามขั้นตอนของระบบการสอนสำหรับให้ผู้เรียน สามารถใช้ได้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยคู่มือครู คำสั่ง เนื้อหา บทเรียน กิจกรรมการเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (กิดานันท์ มลิทอง, 2543)

ชุดการสอน หมายถึง สื่อประสมประเภทหนึ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอน โดยมีระบบการผลิตและการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยน พฤติกรรมการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2523, หน้า 114)

ชุดการสอน หมายถึง ชุดการสอนที่ประกอบด้วย รูปภาพ สไลด์ เพลง เทป ประกอบการสอน เป็นต้น อันเป็นเครื่องมือช่วยสอนที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น และหลังจากนักเรียน เรียนจบแล้วสามารถทดสอบเพื่อสำรวจความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง โดยทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่อยู่ใน ชุดการสอน (Ashby, 1972, pp. 15 - 17)

ชุดการสอน หมายถึง ชุดของอุปกรณ์และกระบวนการเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน ได้แก่ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนและการประเมินผล (Gordon, 1973, p. 258)

ชุดการสอน หมายถึง สื่อการสอนสำเร็จรูปเฉพาะหน่วยประกอบด้วย สื่อการสอน บทเรียน คู่มือครู แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน อันมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องและตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ (Good, 1973, p. 306)

สรุปได้ว่า ชุดการสอน หมายถึง ชุดสื่อประสมที่ผลิตขึ้น ตามขั้นตอนของระบบการสอนให้สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยน พฤติกรรมการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประเภทของชุดการสอน

เปริ่ง กุมท (2520, หน้า 1) จำแนกชุดการสอนไว้ 3 ประเภท ตามลักษณะการนำไปใช้ ดังนี้

2.1 ชุดการสอนสำหรับครู ใช้ประกอบการบรรยายของผู้สอน โดยบูรณาการสื่อประสมสำหรับประกอบการเรียนการสอน

2.2 ชุดการสอนสำหรับผู้เรียนในกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนกลุ่มย่อย ได้แก่ การจัดศูนย์การเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันในแต่ละกลุ่มย่อย

2.3 ชุดการสอนสำหรับการเรียนเป็นรายบุคคล เป็นชุดการสอนสำหรับผู้เรียนได้ศึกษาเป็นรายบุคคล ในกรณีที่ผู้เรียนบางคนต้องการเรียนรู้พิเศษ หรือใช้สำหรับการเรียนซ่อมเสริม

ยุพิน พิศิษฐกุล และอรพรรณ ดันบรรจง (2531, หน้า 161 - 197) แบ่งประเภทชุดการสอนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่ให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองในชุดการสอนนี้จะประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรมและบัตรเฉลย บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัดหรือบัตรงาน

พร้อมเฉลย และบัตรทดสอบพร้อมเฉลย ในชุดการสอนนั้นจะมีสื่อการเรียนรู้ไว้พร้อม เพื่อผู้เรียนจะใช้ประกอบในการเรียนเรื่องนั้นๆ

2. ชุดการสอนสำหรับครู เป็นชุดการสอนที่ครูใช้ประกอบด้วยตารางคู่มือรายคาบ ซึ่งนำเนื้อหาในแต่ละบทมาแบ่งเป็นคาบพร้อมทั้งเขียนรายการสอน วิธีสอนและสื่อการเรียน การสอนไว้ย่อ ๆ และหัวข้อในแต่ละคาบประกอบด้วยจุดประสงค์ เนื้อหา สื่อการเรียน การสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล แบบฝึกหัดเพิ่มเติม นันทนาการและปัญหาที่ควรเน้น

3. ชุดการสอนแบบผสม เป็นชุดการสอนซึ่งนักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองหรือครูใช้สอนก็ได้ จึงเป็นชุดการสอนที่ประกอบด้วยชุดการสอนรายบุคคลกับชุดการสอนสำหรับครูรวมกัน โดยเน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองและกิจกรรมที่ครูสอน ผู้สร้างจะต้องเขียนกิจกรรมเพื่อสนองจุดประสงค์ของชุดการสอนนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 118 - 119) ได้แบ่งชุดการสอนตามลักษณะการใช้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย เป็นชุดการสอนที่มุ่งช่วยขยายเนื้อหาสาระ การสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนพูดน้อยลงและให้สื่อการสอนทำหน้าที่ ชุดการสอน แบบนี้นิยมใช้กับการฝึกอบรมและการสอนในระดับอุดมศึกษาที่ยังถือว่า การสอนแบบบรรยายยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน เนื่องจากเป็นชุดการสอนที่ครูเป็นผู้ใช้บางครั้งจึงเรียกว่า “ชุดการสอนสำหรับครู” ชุดการสอนประกอบการบรรยายจะมีเนื้อหาเพียงอย่างเดียว โดยแบ่งหัวข้อที่จะบรรยายและประกอบกิจกรรมไว้ตามลำดับขั้น สื่อที่ใช้อาจเป็นแผ่นคำสอน สไลด์ ประกอบเสียงบรรยายในเทป แผนภูมิ แผนภาพ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้อภิปรายตามปัญหาและหัวข้อที่ครูกำหนดให้เพื่อความเรียบร้อยในการใช้

2. ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการสอนแบบกิจกรรมที่ยึดระบบการผลิตสื่อการสอนตามหน่วย และหัวข้อที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน เช่น การสอน แบบศูนย์การเรียนรู้ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งชุดการสอนนี้ประกอบด้วยชุดย่อยตามจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์มีสื่อหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้นๆ สื่อที่ใช้ในศูนย์จัดไว้ในรูปสื่อประสม อาจใช้เป็นสื่อรายบุคคลหรือสื่อสำหรับกลุ่มที่ผู้เรียนทั้งศูนย์จะใช้ร่วมกันได้ ผู้เรียนที่เรียนจากชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มจะต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มเรียนเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้วผู้เรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เองระหว่างประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ หากมีปัญหาผู้เรียนสามารถถามครูได้เสมอ

3. ชุดการสอนตามเอกัตภาพหรือชุดการเรียนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจเป็นการเรียนในโรงเรียน หรือบ้านก็ได้เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียน ชุดการเรียนรายบุคคลอาจออกมาในรูปของหน่วยการสอนหรือ “โมดูล” (Module)

4. ชุดการสอนทางไกล เป็นชุดการสอนที่ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลากัน มุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา

สรุปได้ว่า ชุดการสอนแต่ละประเภทเป็นตัวกำหนดบทบาทของครูกับนักเรียน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหาและจุดประสงค์เป็นเรื่องราว ดังนั้นรูปแบบการสร้างชุดการสอนของผู้วิจัยจึงเป็นชุดการสอนประกอบการบรรยาย สื่อการสอนช่วยขยายเนื้อหาสาระ เป็นการเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนให้น้อยลง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น

3. หลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างชุดการสอน

เคมพ์และเดย์ตัน (Kemp and Dayton, 1985, pp. 13 - 15) ได้เสนอแนวคิดทางทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนไว้ดังนี้

3.1 กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่ตีความพฤติกรรมของมนุษย์ว่าการเรียนรู้เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง เรียกว่าการเรียนรู้แบบ S - R สิ่งเร้าก็คือข่าวสารหรือเนื้อหาวิชาที่ส่งไปให้ผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน โปรแกรมการเรียนการสอนทั่วไปมักอิงทฤษฎีนี้ โดยจะแตกลำดับขั้นของการเรียนรู้ออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ และเมื่อผู้เรียนเกิดการตอบสนองก็จะสามารถทราบได้ทันทีว่าเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าตอบสนองถูกต้องก็จะมีเสริมแรง โปรแกรมการเรียนการสอนรายบุคคลจะอิงทฤษฎีนี้มาก

3.2 กลุ่มทฤษฎีการรู้คิด (Cognitive Theory) เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการ ความรู้ ความเข้าใจหรือการรู้คิด อันได้แก่ การรับรู้อย่างมีความหมาย ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกระทำ อันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับคุณภาพของสติปัญญาและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์

3.3 กลุ่มทฤษฎีสังคมนิยม (Social Learning Theory) เป็นกลุ่มที่เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคม โดยเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง หรือผ่านสื่อการเรียนการสอน

ทฤษฎีทั้งสามกลุ่มต่างมีจุดเน้นเกี่ยวกับการออกแบบและการใช้สื่อการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกันสรุปได้ดังนี้

1. ด้านแรงจูงใจ (Motivation) ถ้านักเรียนมีความต้องการ ความสนใจหรือความปรารถนาที่จะเรียนรู้ก็จะทำให้การเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นจำเป็นต้องสร้างให้ผู้เรียนเกิดความสนใจโดยการเสนอสื่อการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ จัดประสบการณ์หรือกิจกรรมในการเรียนรู้
2. ด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ผู้เรียนแต่ละคนต่างมีอัตราการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดสื่อการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึง
3. ด้านจุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Learning Objectives) หากผู้เรียนได้ทราบจุดประสงค์ในการเรียนรู้ก็จะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสบรรลุจุดประสงค์ได้มากกว่า และช่วยในการวางแผนสร้างสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการจัดเนื้อหา (Organization of Content) การเรียนรู้จะง่ายขึ้นหากมีการจัดลำดับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นและสมเหตุสมผล
5. ด้านการจัดเตรียมการเรียนรู้ที่มีมาก่อน (Prelearning Preparation) ควรคำนึงถึงธรรมชาติและระดับการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มเพื่อจัดเตรียมความพร้อมให้กลุ่มผู้เรียน
6. ด้านอารมณ์ (Emotion) การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับอารมณ์กับความรู้สึกของบุคคลพอๆ กับความสามารถทางสติปัญญา ดังนั้นในการสร้างชุดการสอนควรตอบสนองอารมณ์ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นสำคัญ
7. ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) การเรียนรู้จะบังเกิดผลอย่างรวดเร็วและคงทนหากให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางสติปัญญาและทางกายภาพ และควรจัดเป็นเวลายาวนานกว่าการเรียนรู้โดยการฟังหรือการดู
8. ด้านการให้ผลย้อนกลับทันที (Feedback) การเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นหากนักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจด้วย
9. ด้านการเสริมแรง (Reinforcement) เมื่อนักเรียนบรรลุผลในการเรียนรู้เนื้อหาสาระก็จะถูกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งการเรียนรู้เป็นรางวัลที่สร้างความเชื่อมั่นและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในทางบวกแก่นักเรียน
10. ด้านการฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำ (Practice and Repetition) บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องความรู้และทักษะได้จะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำอยู่เสมอซึ่งจะนำไปสู่ความคงทนในการเรียนรู้
11. ด้านการนำไปประยุกต์ (Application) ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาของการเรียนรู้ก็คือการเพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคลในการประยุกต์หรือถ่ายโยงการเรียนรู้คือ สามารถนำไปปรับใช้กับปัญหาหรือสถานการณ์ใหม่

4. แนวคิดและทฤษฎีในการสร้างชุดการสอนแผนจุฬา มีดังนี้

4.1 แนวคิดแรก การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษา ได้นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ มนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกันในด้านความสามารถ ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม ดังนั้นการนำความแตกต่างเหล่านี้มาใช้ในการกระบวนการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดสอนรายบุคคลหรือ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาดด้วยตนเองล้วนแต่เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน ตามสติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม ปัจจุบันได้มีการทดลองและวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับการสอนรายบุคคลอย่างกว้างขวางในทุกระดับการศึกษา

4.2 แนวคิดที่สอง คือ ความพยายามที่จะเปลี่ยนการสอนไปจากเดิมที่เคยยึด “ครู” เป็นแหล่งความรู้หลักมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เรียนโดยใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการ การนำสื่อการสอนมาใช้จะต้องจัดให้ตรงเนื้อหาและประสบการณ์ ตามหน่วยการสอนของวิชาต่างๆ โดยนิยมจัดในรูปชุดการสอน การเรียนด้วยวิธีนี้ ครูจะถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด ส่วนอีกสองในสามผู้เรียนจะศึกษาดด้วยตนเอง จากที่ผู้สอนเตรียม ไว้ให้ในรูปของชุดการสอนและที่ผู้สอนชี้แหล่งชี้ทางให้

4.3 แนวคิดที่สาม คือ การใช้โสตทัศนูปกรณ์ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไปเป็นสื่อการสอน ซึ่งคลุมถึงการใช้สิ่งสิ้นเปลือง (วัสดุ) เครื่องมือต่างๆ (อุปกรณ์) กระบวนการ ได้แก่ การสาธิต ทดลอง และกิจกรรมต่างๆ เดิมนั้นการผลิตและการใช้สื่อการสอนในรูปต่างคนต่างผลิตต่างคนต่างใช้เป็นสื่อเดียว มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่าง บูรณาการให้เหมาะสมและใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับนักเรียน แทนการให้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนอยู่ตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการสอน อันจะมีผลต่อการใช้ของครู คือ เปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน คือครูเป็นผู้หยิบใช้อุปกรณ์ต่างๆ ให้นักเรียนได้หยิบฉวยและใช้สื่อการสอนด้วยตัวของนักเรียนเอง โดยอยู่ในรูปของชุดการสอน

4.4 แนวคิดที่สี่ คือ ปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสภาพแวดล้อม แต่ก่อนความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว คือครูเป็นผู้นำ นักเรียนเป็นผู้ตาม ครูมิได้เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี นักเรียนอาจจะมีโอกาสได้พูดก็ต่อเมื่อครูให้พูด การตัดสินใจของนักเรียนส่วนใหญ่มักจะตามครู การเรียนการสอนจึงจัดอยู่เพียงในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคต

ของกระบวนการเรียนรู้จึงต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้เปิดโอกาสให้เด็กได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อออกมาในรูปของชุดการสอน

4.5 แนวคิดที่ห้า คือ การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ นั้น ได้ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ โดยจัดสภาพการณ์ออกเป็นการสอนแบบโปรแกรมหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน 1.ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2.มีทางทราบว่าการตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร 3.มีการเสริมแรงบวกเพื่อสร้างความภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก อันจะทำให้กระทำการพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต 4.ค่อยเรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของนักเรียนเอง โดยไม่ต้องมีใครบังคับ การจัดสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นจะเป็นเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดหมายปลายทาง รูปของกระบวนการและใช้ชุดการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญ

สรุปได้ว่า ชุดการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นใช้ทฤษฎีสังคมนิยม (Social Learning Theory)และแนวคิดในการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา มีการผลิตและการนำสื่อการสอนมาสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง วัตถุประสงค์ และทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน เพื่อช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

5. องค์ประกอบชุดการสอน

ฮุสตัน และคณะ (Houston & Others, 1972 อ้างถึงใน จูดิทร ทองสุข, 2541, หน้า 13) กล่าวว่าชุดการสอนควรมีองค์ประกอบสำคัญ ๆ 5 ส่วนคือ

5.1 คำชี้แจง (Prospectus) อธิบายถึงความสำคัญของบทเรียน ขอบข่ายของชุดการสอน สิ่ง que ผู้เรียนจะต้องมีพื้นความรู้ก่อนเรียนและขอบข่ายของกระบวนการทั้งหมดของชุดการสอน

5.2 จุดมุ่งหมาย (Objective) จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดว่า ผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จอะไรหลังจากเรียนแล้ว

5.3 การประเมินผลเบื้องต้น (Pre - assessment) เพื่อทดสอบความรู้ของผู้เรียนก่อนใช้ชุดการสอน

5.4 การกำหนดกิจกรรม (Enabling - assessment) เป็นการกำหนดแนวทางและวิธีเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น

5.5. การประเมินผลขั้นสุดท้าย (Post - assessment)

ดูอานน์ (Duann, 1973, p. 169) โดยโครงสร้างพื้นฐานของชุดการสอนมีองค์ประกอบอยู่ 7 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะต้องเรียน
2. บรรยายเนื้อหา
3. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
4. กิจกรรมในการเรียนการสอน
5. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน
6. เครื่องมือวัดผลระหว่างเรียนและหลังเรียน
7. คู่มือครู

กิดานันท์ มลิทอง (2531, หน้า 181) จัดองค์ประกอบโดยทั่วไปของชุดการสอนไว้สรุปได้ว่า ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการสอนและสำหรับผู้เรียนในการใช้ชุดการเรียน
2. คำสั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการสอนหรือการเรียน
3. เนื้อหาสาระบทเรียน จะจัดอยู่ในรูปของสไลด์ ฟลิ้มสตรีป เทปบันทึกเสียง วัสดุ

กราฟิก วิดีทัศน์ หนังสือบทเรียน ฯลฯ

4. กิจกรรมการเรียนเป็นการให้ผู้เรียนทำรายงาน ทำกิจกรรมที่กำหนดหรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้วเพื่อความรู้ที่กว้างขวางขึ้น

5. การประเมินผล เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 114) จำแนกองค์ประกอบของชุดการสอนไว้ 4 ส่วนคือ

1. คู่มือสำหรับครูผู้ใช้ชุดการสอน หรือและผู้สอนที่ต้องการเรียนจากชุดการสอน
2. คำสั่ง หรือการมอบงานเพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้นักเรียน
3. เนื้อหาสาระและสื่อ โดยจัดให้อยู่ในรูปของสื่อการสอนแบบประสมและ

กิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงานการค้นคว้าและผลของการเรียนรู้ในรูปแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างๆ

สรุปได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญของชุดการสอนควรมี 5 อย่าง คือ คู่มือการใช้ชุดการสอน เนื้อหาสาระ สื่อการสอน วิธีการและกิจกรรม การประเมิน

6. ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา

ชุดการสอนแผนจุฬา นับว่า เป็นการผลิตชุดการสอนขึ้นเป็นชุดแรกของประเทศไทย และนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในขณะนี้ ได้ผลิตและพัฒนาเป็นระบบเมื่อปี พ.ศ.2516 โดย

ดร.ชัยงค์ พรหมวงศ์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ในภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการทดลองสอน “เทคโนโลยีร่วมสมัย” กับนิสิตระดับปริญญาโทได้นำระบบที่ทำการทดลองครั้งแรกมาปรับปรุงใช้ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้กับสถาบันทางการศึกษาต่างๆ จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปซึ่งมีการจัดแบ่งเป็นขั้นตอนสำคัญ 10 ขั้นตอน

6.1 กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาบูรณาการเป็นแบบ สหวิทยาการตามที่เหมาะสม

6.2 กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาวิชาการออกเป็นหน่วยการสอนโดยประมาณ เนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง

6.3 กำหนดหัวเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตนเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยการสอนควรให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนอะไรบ้าง แล้วกำหนดออกมาเป็น 4 - 6 หัวเรื่อง

6.4 กำหนดมโนทัศน์และหลักการ มโนทัศน์และหลักการที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปรวมนแนวคิด สารและหลักเกณฑ์สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน

6.5 กำหนดวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง เป็นจุดประสงค์ทั่วไปแล้วเปลี่ยนเป็นเชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์การเปลี่ยนพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมมีหลัก 3 ประการ

6.5.1 กำหนดพฤติกรรม คือ กำหนดว่าจะให้ผู้เรียนทำอะไรที่ครูหวังให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปคำที่ใช้กำหนดพฤติกรรมต้องเป็นคำแสดงการกระทำที่มีความหมายเดียวและการกระทำนั้นต้องสังเกตได้ หรือ คูผลของการกระทำได้

6.5.2 กำหนดเงื่อนไข หรือ สถานการณ์ เมื่อกำหนดการกระทำแล้วต้องกำหนดเงื่อนไข หรือ สถานการณ์การกระทำนั้น จะเกิดขึ้นโดยกำหนดว่าการกระทำนั้นจะเกิดขึ้นที่ไหน อย่างไร เมื่อไร

6.5.3 กำหนดมาตรฐาน หรือเกณฑ์ที่ครูยอมรับ คือ ต้องตั้งเกณฑ์ว่าให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมมากน้อยเพียงใด

6.6 กำหนดกิจกรรมการเรียน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางการเลือกและการผลิตสื่อการสอน “กิจกรรมการเรียน” หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนกระทำ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ ทำการทดลองวิทยาศาสตร์ เล่นเกมส์

6.7 กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบสอบถามเชิงคุณภาพ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว นักเรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

6.8 เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้นเมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้วก็จัดสื่อการสอนเหล่านี้ไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพเรียกว่า “ชุดการสอน”

6.9 หาประสิทธิภาพชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการเรียนรู้เป็นกระบวนการ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผลดังนั้น การกำหนดเกณฑ์ต้องคำนึงถึง “กระบวนการ” และ “ผลลัพธ์” โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยมีค่าเป็น E_1/E_2

E_1 คือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ คิดเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนได้รับโดยเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัด และการประกอบกิจกรรม

E_2 คือ ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เปลี่ยนไปในตัวผู้เรียนหลังเรียน) คิดเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนได้รับจากการทดสอบหลังเรียน การคิดค่า E_1 และ E_2 ของชุดการสอนที่สร้างขึ้นคำนวณทางสถิติ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2543, หน้า 210) โดยใช้สูตรดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	หมายถึง	ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการคิดเป็นร้อยละ
	$\sum X$	หมายถึง	คะแนนรวมของกิจกรรมหรืองานทุกชิ้นที่ผู้เรียนทำได้ถูกต้อง
	A	หมายถึง	คะแนนเต็มของกิจกรรมหรืองานทุกชิ้นที่นำมาประเมิน
	N	หมายถึง	จำนวนผู้เรียน

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_2	หมายถึง	ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เป็นร้อยละ (ค่าเดียวกับร้อยละของ Posttest)
	$\sum F$	หมายถึง	คะแนนรวมของการทดสอบหลังเรียน
	B	หมายถึง	คะแนนเต็มของการทดสอบหลังเรียน
	N	หมายถึง	จำนวนผู้เรียน

การกำหนดประสิทธิภาพของชุดการสอนนิยมนำไว้ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความจำและไม่ต่ำกว่า 80/80

6.10 การใช้ชุดการสอน ชุดการสอนที่ได้มีการปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้ว สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการสอน (แบบบรรยายแบบกลุ่ม รายบุคคล) ตามระดับการศึกษา (ประถม มัธยม อุดมศึกษา) โดยกำหนดขั้นตอนการใช้ดังนี้

6.10.1 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นความรู้เดิมของผู้เรียน

6.10.2 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

6.10.3 ชี้นำประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นสอน) ผู้สอนบรรยาย หรือ ให้มีการแบ่งกลุ่ม ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

6.10.4 ชี้นำสรุปผลการสอน เพื่อสรุปมโนทัศน์และหลักการที่สำคัญ

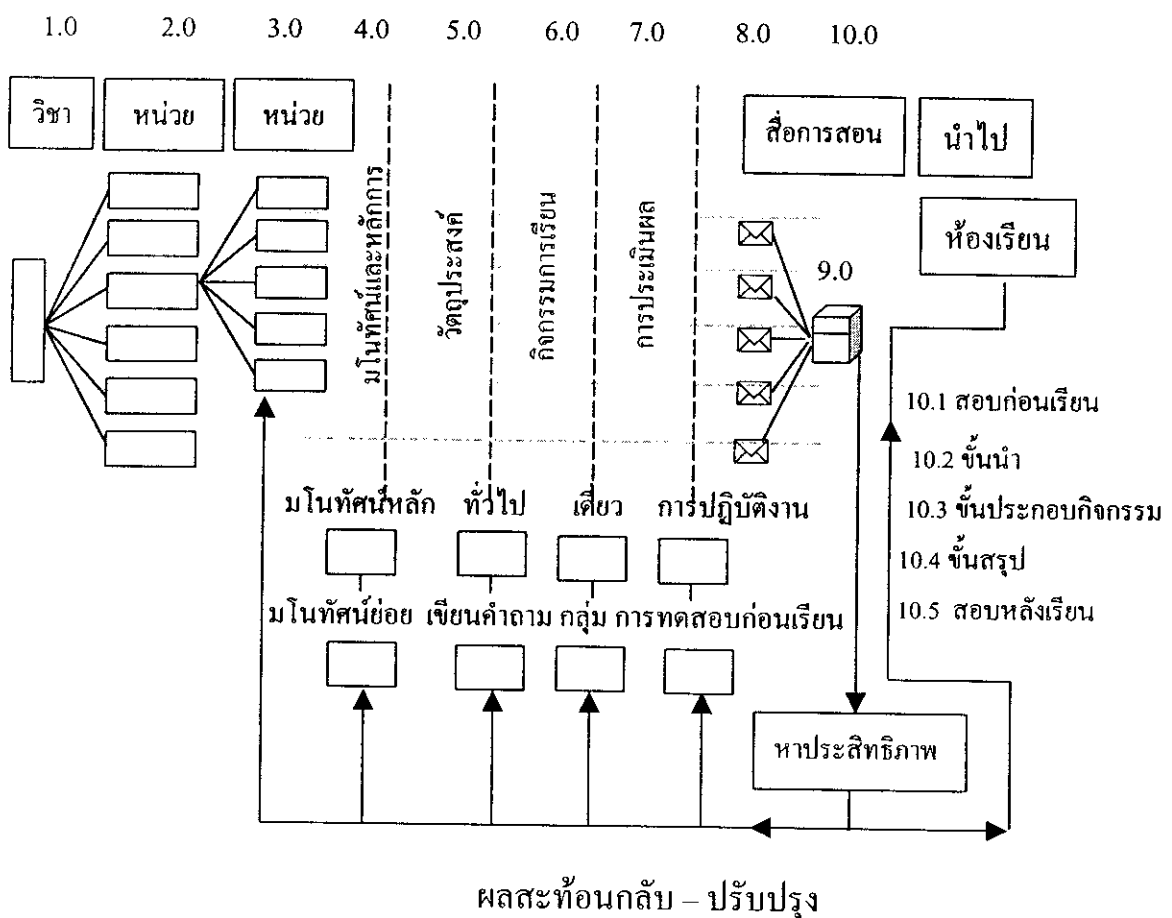
6.10.5 ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เพื่อวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

7. การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอน

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับที่ผู้ผลิตชุดการสอนพึงพอใจ หากชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับแล้วชุดการสอนนั้นจะมีคุณค่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้สอนนักเรียนและคุ้มต่อการลงทุนผลิตการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพทำโดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) และ E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

7.1 ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือประเมินผลต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ หลาย ๆ พฤติกรรมเรียกว่า “กระบวนการ” ของผู้เรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานของกลุ่ม) และรายงานบุคคล ได้แก่ งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

7.2 ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) คือประเมินผลลัพธ์ (Products) ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากการสอนหลังเรียนและการทดสอบหลังเรียนประสิทธิภาพของชุดการสอนจึงต้องกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงาน และการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด ต่อ เปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด คือ E_1 / E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ภาพที่ 1 แบบจำลองระบบการสอนแผนจุฬา (เทคโนโลยีการสอน, มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2543, หน้า 233)

คุณค่าของชุดการสอน

นิพนธ์ สุขปรีดี (2519, หน้า 66 - 67) กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนดังนี้

1. นักเรียนศึกษาด้วยตนเองได้
2. สร้างขึ้นสำหรับหลักสูตรต่อเนื่อง ชุดการเรียนการสอนจะถูกร่างขึ้นเป็นรายวิชา แต่ละวิชาถูกแบ่งย่อย ๆ ในแต่ละหน่วยที่คนชอบตามความพอใจจะเรียนอะไรก่อนหรือหลังและจะเรียนมากเท่าใดก็ได้ตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียนนั้น
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถและความต้องการของแต่ละบุคคล ชุดการสอนจะช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนตามอัตราการเรียนรู้ของผู้เรียน มีข้อสอบประเมินผลด้วยตัวเองจากข้อเฉลยที่ให้มาด้วย
4. เรียนจะเรียนที่ไหนเมื่อใดก็ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนโดยไม่ต้องเรียนไปพร้อมกัน

ลัดดา สุขปรีดี (2523, หน้า 31) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนให้ครูผู้สอน ได้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่สลับซับซ้อน ช่วยลดภาระของครูผู้สอน ทำให้ครูมีเวลาเตรียมการสอน ฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียน รู้จักทำงานร่วมกัน ทั้งเร้าความสนใจจากที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมได้แสดงออก ทั้งนี้เพราะชุดการสอนผลิตขึ้นด้วยวิธีการเข้าสู่ระบบทำให้การเรียนก้าวหน้าไปตามศักยภาพ ตามความสามารถของแต่ละบุคคลเรียนได้ด้วยตนเองและสร้างแรงจูงใจทำให้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริง

ประหยัด จิระวรพงศ์ (2527, หน้า 267) กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนว่า

1. ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความมั่นใจในการดำเนินการสอนเพราะลดเวลาในการเตรียมล่วงหน้า
2. ช่วยแก้ปัญหาในการขาดแคลนครู
3. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริงจากชุดการสอนรายบุคคลและชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม
5. ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบ เพราะชุดการสอนเอื้อต่อการใช้ทั้งในแง่เวลาและสถานที่
6. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มีมากที่บูรณาการเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ชัยขันธ์ พรหมวงศ์ และคณะ (2523, หน้า 121) กล่าวถึงชุดการสอนว่า “ไม่ว่าจะเป็น การสอนประเภทใดย่อมมีคุณค่าต่อการเพิ่มคุณภาพในการเรียนการสอน หากได้มีระบบการผลิตที่มี การทดสอบวิจัยแล้วด้วยกันทั้งนั้น” พอจะสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหา และประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็น นามธรรมสูง
2. ช่วยเร้าความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งกำลังศึกษา เพราะชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองและสังคม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบตนเองและสังคม
4. ช่วยสร้างความพร้อมและมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบไปใช้ได้ทันที โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาในการเตรียมการสอนล่วงหน้า
5. ทำให้การเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ชุดการสอน สามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลา
6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่องจากชุดการสอนทำหน้าที่ ถ่ายทอดความรู้แทนครู แม้ครูจะพูดหรือสอนไม่เก่ง ผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. ในกรณีขาดครู ครูคนอื่นสามารถสอนแทนได้โดยใช้ชุดการสอน ครูผู้สอนแทน ไม่ ต้องเตรียมตัวอะไรมากนัก

8. สำหรับชุดการสอนรายบุคคลและชุดการสอนทางไกล เช่น ทีมมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราชจะช่วยให้การศึกษาชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะผู้เรียนสามารถเรียนเอง ได้ที่บ้านไม่ต้องเสียเวลาและเงินทองนั่งรถเมย์ไปเรียนที่มหาวิทยาลัย นักศึกษาต่างจังหวัดก็ไม่ต้อง เสียค่าหอพัก ไม่ต้องเสียค่าอาหารและค่าสังสรรค์กับเพื่อนๆ เมื่อเรียนจากชุดการสอนทางไกล

สรุปว่าชุดการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเป็นรายวิชาหรือหน่วย ย่อยจากการนำสื่อประสมมาใช้ร่วมกันเพื่อสร้างความสนใจให้เกิดการเรียนรู้ บรรลุตามจุดประสงค์ เกิดประสิทธิภาพการเรียนการสอน

เอกสารเกี่ยวกับยาบ้า

ความหมายและลักษณะของยาบ้า

ยาบ้า หมายถึง ยาเสพติดที่มีส่วนผสมของสารเคมีประเภทแอมเฟตามีน (AMPHETAMINE) และเมทแอมเฟตามีน (METHAMPHETAMINE) มีฤทธิ์กระตุ้นประสาท ทำให้ผู้เสพรู้สึกตื่นตัว ไม่ง่วง สามารถเสพย์เข้าสู่ร่างกายทั้งการรับประทาน ฉีดเข้าเส้นเลือด สูบ

และสูดควันระเหย ระดับความรุนแรงจะแตกต่างกัน ปัจจุบันกำหนดให้เป็นสารเสพติดให้โทษ ประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522

ลักษณะของยาบ้า เป็นเม็ดกลมแบนเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 6-7 มิลลิเมตร ความหนา ประมาณ 2.5 - 3 มิลลิเมตร น้ำหนักเฉลี่ยประมาณ 90 มิลลิกรัมต่อ 1 เม็ด มีสีส้ม, สีม่วง, สีเขียว, สีน้ำตาล, สีขาว, สีชมพู, สีฟ้า, สีเหลือง, หลากสี มีสัญลักษณ์ประทับบนเม็ดยา คือ M/99, MW, 99, K/44, I-h, m, WY, V, พ, รูปดาว, รูปหัวม้า, อักษร London, รูปแฮร์รีพอดเตอร์ เป็นต้น ลักษณะของแอมเฟตามีนจะเป็นเม็ดเล็ก ๆ หรือแคปซูล ที่แพร่ระบาดในปัจจุบัน จำหน่ายกันใน ตลาดมืด 40 ถึง 100 บาท

คุณสมบัติของยาบ้า

ยาบ้ามีฤทธิ์กระตุ้นสมองส่วนกลาง ทำให้ไม่่วง สมองโลดแล่นและมีความสุข หลังสารแอดรีนาลีน (Adrenaline) และสารโดปามีน ให้ผู้เสพย์รู้สึกกระปรี้กระเปร่า เบิกบาน แจ่มใส ตื่นตัวอยู่เสมอ มีแรงทำงานได้มากกว่าปกติ ประสาทส่วนกลาง ทำหน้าที่เก็บเกี่ยวความจำ ความคิด ควบคุมการทำงานของอวัยวะต่างๆที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว การทรงตัว และการถ่ายทอดความรู้สึก เมื่อเสพยาไปได้ซักระยะหนึ่ง ร่างกายจะเกิดอาการดื้อยา (Tolerance) สารสื่อสมองจะลดน้อยลง เกิดอาการเซื่องซึม คิดอะไรไม่ออก ประสาทตึงเครียด ผู้เสพยาต้องเพิ่มขนาดของการใช้ยา และเสพยาบ่อยขึ้น เพื่อให้ยาบ้าอยู่ในร่างกายในระดับที่ต้องการ

สาเหตุ อาการ และการบำบัดรักษา

สาเหตุการติดสารเสพติดประเภทแอมเฟตามีนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เนื่องจากถูกหลอก แนะนำ ชักชวน โดยเพื่อนหรือนายจ้างให้เสพ เพื่อให้มีแรงกระตุ้นในการทำงาน โดยเฉพาะกลางคืน เมื่อใช้ยานี้ประจำจะเกิดการติดยาบ้าได้
2. กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา กำลังแพร่ระบาดอย่างมากและเป็นปัญหาที่สำคัญระดับประเทศ สาเหตุ คือ ต้องการความกระปรี้กระเปร่าในการอ่านหนังสือหรือเตรียมสอบ เป็นการสร้างค่านิยมในหมู่วัยรุ่นเพื่อเกิดความสุขสนุกสนานรื่นเริงและลืมความทุกข์ได้ชั่วขณะ ที่ปฏิบัติตามกันโดยไม่ทราบถึงผลร้ายที่จะตามมา แทรกซึมมาในรูปแบบการพนัน เช่น เล่นไพ่ หรือ สล็อตเกอร์ ให้เล่นได้ดีขึ้นและนานขึ้น โดยไม่่วงนอน ไม่เหนื่อย เมื่อเสียพนันก็จะถูกใช้ให้น้ำ แอมเฟตามีนไปขายเพื่อหาเงินมาชดใช้ เป็นการแพร่ระบาด ต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

อาการของผู้เสพยาบ้า

อาการทางกาย

ยาบ้าจะทำให้อัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้น ความดันโลหิตเพิ่มขึ้น หลอดเลือด ขยายตัว หลอดลมขยายตัว ปากแห้ง ท้องไส้ปั่นป่วน น้ำหนักลดเนื่องจากแอมเฟตามีน ไป

กดศูนย์ความรู้สึกในสมอง ทำให้ไม่รู้สึกรู้หา การที่ได้รับยาเกินขนาด จะทำให้เกิด อาการมึนงง สับสน สั่นตามมือตามเท้า และร่างกาย ประสาทหลอน มีอาการตื่นกลัว หัวใจเต้นผิดปกติ และ อาจหมดสติ (ความรู้เรื่องยาบ้า ฉบับปรับปรุง, กรมสุขภาพจิต, 2545) การใช้แอมเฟตามีนใน ขนาดต่ำ ติดต่อกันเป็นประจำ กรณีนี้อาจเกิดขึ้น เพราะผู้ใช้ได้รับยาจากแพทย์เพื่อการควบคุม น้ำหนัก การใช้ในลักษณะนี้จะรับประทาน 3 – 4 ครั้ง ต่อวัน ผลของยาทำให้ผู้รับประทานรู้สึก สบายกว่าปกติ เมื่อใช้ไปนาน ๆ จะมีอาการรู้สึกผิดปกติโดยทางจิตใจ และมีความรู้สึกจะต้องรับ ปรทานยานั้นตลอดไป จะขาดเสียมิได้ หากหยุดยาเพียงวันเดียว ผู้ใช้จะมีอาการซึมเศร้าในทันที ภายหลังจากการรับประทานยาดังกล่าวจะหายไปบางคนต้องเพิ่มขนาดการรับประทานยา เพื่อให้ได้ ผลดีเท่าเดิม มีรายงานว่า บางคนต้องใช้วัตถุออกฤทธิ์กดประสาทหรือแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยแก้ อาการนอนไม่หลับ ลักษณะการใช้ยา 2 ลักษณะ คือ กระตุ้นและกด นี้จะส่งผลถึงการใชยาเกิน ขนาด ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ยาอย่างมาก

ถ้าร่างกายได้รับแอมเฟตามีน 10 – 30 มิลลิกรัม จะมีผลต่อร่างกายใน 2 – 3 ชั่วโมง หลังจากรับประทานเข้าไปโดยคนที่ได้รับเข้าไปทำให้เกิดอาการตื่นตัวตลอดเวลา(Alertness)จะมี อาการอัมเิบ ปลายปล้ม นอนไม่หลับ และขนาด 20 –30 มิลลิกรัม/วัน จะกระตุ้นคนไข้พิษสุรา เรื้อรัง ซึ่งมีอาการง่วงซึม โดยลดความกระวนกระวาย อายด้ม เหล้าน้อยลง แต่จะทำให้มีอาการ ประสาทหลอน (Hallucination) ซึ่งอาการนี้ จะลดลงอย่างรวดเร็ว ถ้าแอมเฟตามีนถูกขับออกมาจาก ร่างกายจนหมด

สำหรับการใช้แอมเฟตามีนในขนาดสูง จะทำให้มีอาการดังต่อไปนี้ วิกลจริต, ไม่รับรู้ โลก, ปวดเมื่อย, ซึมเศร้า, มือสั่น, ผิวแห้ง, ระบบหายใจผิดปกติ, กระเพาะอาหารทะลุ, มีอาการ ปวดท้องอย่างรุนแรง, น้ำหนักตัวลดลง, มีอาการขาดวิตามิน ตัวเหลือง, ประสาทพิการ สำหรับผู้ที่ เสพติดแล้ว มักจะพบว่า มีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาน อยู่ไม่สุข คลุ้มคลั่ง ประสาทแข็ง การตัดสินใจผิดพลาด หรืออาจมองเห็นภาพหลอน นอกจากนี้ ยังอาจตื่นเต้น ตกใจง่าย จิตสับสน หวาดระแวง และมีประสาทหลอน และจากผลของยาต่อระบบอื่นของร่างกาย ก็อาจทำให้ผู้เสพมี อาการผิดปกติของบางอย่างเกิดขึ้น เช่น หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง ม่านตาขยาย มือสั่น เหนื่อยออก ปากแห้ง ฯ

กรณีที่ใช้แอมเฟตามีนร่วมกับแอลกอฮอล์ ผู้ใช้ความเชื่อว่าแอลกอฮอล์ ผู้ใช้มีความเชื่อว่า แอลกอฮอล์ จะไปกระตุ้นช่วยให้ฤทธิ์เร็วขึ้นดังนั้น เมื่อร่างกายมีปริมาณของแอลกอฮอล์มาก ก่อให้เกิดอาการเครียดทางประสาท เพราะฤทธิ์ของแอลกอฮอล์และแอมเฟตามีนผสมกัน ทำให้เกิด อารมณ์ตึกะนองทางเพศ และเกิดความเครียดทางประสาท เมื่อเกิดอาการทางร่างกายและระบบ ประสาทดังกล่าว ผู้ใช้ยามีความเชื่อว่าการร่วมเพศจะผ่อนคลายความเครียดทางประสาทที่เกิดขึ้นได้

อาการทางด้านจิตใจ

ผู้ใช้น้ำ เพราะความจำเป็น หรือเพื่อต้องการให้ตัวเองกระปรีกระเปร่า เนื่องจากยานี้ ถูกดูดซึมง่าย จึงต้องเพิ่มขนาดเสมอ ๆ ทำให้เกิดอาการทางจิต บางคนระหว่างที่เสพ อาการจะ คล้ายคนที่ เป็นโรคชนิดหวากระแวงจนแยกไม่ออกในบางครั้ง เช่น เอะอะว่าคนจะทำร้ายตน กว่าป็นคว้าวาหรือออกมาจะป้องกันตนเอง หรือไม่ก็หนีซุกซ่อน ไม่กล้าออกจากบ้าน พุดไม่รู้เรื่อง มักเห็นภาพหลอนต่าง ๆ นา ๆ ระหว่างที่มีอาการเหล่านี้ อาจเป็นอันตรายกับตัวเองถึงตาย เช่น เห็น ภาพหลอนตกใจกลัวจนวิ่งหนีตกตึกตกจากที่สูง อุกรถชนหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้อื่น เพราะมี ความหลงผิดว่าจะมีคนมาทำร้ายตน อาจจะทำร้ายคนอื่นก่อนได้ (ป.ป.ส., 2534, หน้า 9) ผู้ใช้ แอมเฟตามีนสามารถปิดบังอาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดทราบได้ง่าย ทั้งนี้เพราะ อาการจะไม่แตกต่างไปจากอาการของผู้ที่ทำงานมากเกินไป หรือในผู้ที่มีอารมณ์หงุดหงิด เป็น ครั้งคราว แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ใช้แอมเฟตามีนอาจจะเกิดอาการผิดปกติ ทางจิต แบบร้ายแรงได้ แม้ว่า จะใช้ในปริมาณที่ไม่มากนัก การใช้แอมเฟตามีน ในปริมาณ 50 มิลลิกรัมต่อวัน ติดต่อกัน 3 วัน อาจกระตุ้นให้เกิดอาการ ผิดปกติทางจิตแบบร้ายแรงได้ โอกาสที่จะเกิดขึ้นอาจมีได้เท่ากัน ทั้งนี้ผู้ที่มีพื้นฐานสภาพจิตปกติและไม่ปกติ (วิชัย โปษยจินดา และไพวรรณ พิทยานนท์, 2534, หน้า 14)

การสังเกตอาการของผู้เสพยาบ้า

ผู้เสพยาบ้า มัก โผงผาง จุนเจียว เกะกะระราน อารมณ์หงุดหงิด พุดจาเร็ว คึกคัก ไม่อยากรับประทานอาหาร ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ปากแห้ง สมองใจเหวี่ยง จุดตาดำเบิกกว้าง มักสวมแว่นเพื่อซ่อนเร้น เหงื่อออกจัด ชอบเลียริมฝีปาก ชอบดูและเงาเงามุก สูบบุหรี่จัด (สำนักงาน ป.ป.ส., 2534, หน้า 8)

ผลกระทบของการใช้สารกระตุ้นประเภทแอมเฟตามีน

การเสพสารกระตุ้นประเภทแอมเฟตามีนนั้น ก่อให้เกิดผลกระทบหรือปัญหาใน 2 ด้าน ใหญ่ ๆ ด้วยกัน ดังนี้

1. ผลกระทบต่อบุคคลผู้ใช้ ซึ่งแบ่งออกเป็น ผลกระทบทางด้านร่างกายทั้งในระยะสั้น ระยะยาว ผลที่มีต่อการเกิดโรคติดต่อ และผลกระทบทางด้านจิตใจ และ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านร่างกาย ซึ่งประกอบด้วย ผลระยะสั้น ผลระยะยาว และผลต่อการเกิดโรค ติดต่อกัน และ
2. ด้านจิตใจ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านร่างกาย (Physiological Effect)

สารกระตุ้นประเภทแอมเฟตามีนออกฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง (Central Nervous System) โดยเมื่อยาเข้าสู่ร่างกายด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม ได้แก่ การกิน (Swallow)

การเผาแล้วสูดไอรระเหย (Snorting) การฉีด (Injection) หรือ การสูบ (Smoking) ขาจะเข้าสู่กระแสเลือดและไปยังสมองและร่างกายส่วนต่าง ๆ มีผลกระตุ้นให้เซลล์ประสาทในสมองที่บรรจุสารเคมี (Neurotransmitter) ชนิดหนึ่ง คือ โดปามีน (Dopamine) หลังโดปามีนออกมาในปริมาณที่มากกว่าปกติ ซึ่งโดปามีนเป็นสารเคมีที่ทำให้บุคคลรู้สึกดีมีความสุข และไปกระตุ้นการทำงานของระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้ไปเพิ่มกิจกรรม ของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย ได้แก่ หัวใจเต้นเร็วขึ้น ความดันโลหิตสูงขึ้น อุณหภูมิร่างกายเพิ่มขึ้น หายใจเร็วขึ้น แต่ลดความอยากอาหาร ทำให้เกิดผลตามมา ดังนี้

สำหรับผลระยะสั้น ผู้เสพเกิดอาการครึกครื้น สนุกสนาน พุดมาก ตื่นเต้น ชอบพบปะผู้คน ทำโน่นทำนี่ตลอดเวลาโดยไม่เหน็ดเหนื่อย กระวนกระวายใจ ภาวะตื่นตัวสูง ใจสั่น มือสั่น ขาดการควบคุมประสานงานของกล้ามเนื้อ อวัยวะต่าง ๆ สมาธิสั้น อารมณ์อ่อนไหว วิตกกังวล เครียด โกรธง่าย ชอบพาลหาเรื่องทะเลาะวิวาท การตัดสินใจเสียและนอนไม่หลับ (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2540, หน้า 59; สมภพ เรื่องตระกูล, 2543, หน้า 51; Health Center, 2000)

สำหรับผลระยะยาว นอกจากสารกระตุ้นประเภทแอมเฟตามีนจะมีฤทธิ์ต่อการทำงานของเซลล์ประสาทในสมองและการทำงานของร่างกายแล้ว ยังทำลายเซลล์ประสาทในสมองที่บรรจุโดปามีน เซลล์ประสาทจึงหลังโดปามีนออกมาในปริมาณที่น้อยลง และเมื่อใช้เป็นประจำนานขึ้น ผู้ใช้ก็จะไม่รู้สึกรู้สึกมีความสุขเพลิดเพลินได้โดยง่าย แม้จะกินอาหารที่เคยกินแล้วอร่อย หรือ ทำกิจกรรมที่เคยเพลิดเพลินเวลาทำ (National Institute on Drug Abuse, 2000) จึงทำให้การใช้ยาต่อไปในปริมาณและความถี่ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การติดยา ผลระยะยาวต่อทางร่างกาย ได้แก่ จังหวะการเต้นของหัวใจผิดปกติ ขาดสารอาหาร กระเพาะอาหารและลำไส้อักเสบ นอนไม่พอ สมองถูกทำลาย หัวใจล้มเหลว (Health Center, 2000) ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยของแมทธิส (Mathias, 2000, หน้า 1) พบว่า สารกระตุ้นประเภทแอมเฟตามีนยังทำลายเซลล์ประสาทในสมองที่ควบคุมการเคลื่อนไหวอีกด้วย เป็นผลทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถควบคุมการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อได้ สำหรับผลต่อการเกิดโรคติดต่อ ผู้ใช้ยังมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสตับ B และ C รวมถึงโรคเอดส์ด้วย เนื่องจากการเสพโดยวิธีที่ใช้เข็มร่วมกันและฤทธิ์ของยานำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย (สมภพ เรื่องตระกูล, 2543, หน้า 52; National Institute on Drug Abuse : Research Report Series, เมษายน 1998, หน้า 6)

1.2 ด้านจิตใจ (Psychological Effect)

อาการทางจิต (Psychotic) ที่เกิดขึ้น ได้แก่ วิตกกังวล (Anxiety) สับสน นอนไม่หลับ หวาดระแวง (Paranoia) ภาพหลอนและหูแว่ว (Visual And Auditory Hallucination) ซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งด้วยตัวเองและ/หรือฆ่าผู้อื่น อารมณ์แปรปรวน (Mood Disturbances)

หลงผิด (Delusion) เช่น เหมือนมีแมลงก๊อบกลานอยู่บนผิวหนัง ไม่สามารถควบคุมอารมณ์โมโหเดือดดาลได้ (Out – Of – Control Range) หย่อนเหตุผลและการตัดสินใจไม่เหมาะสม (National Institute on Drug Abuse : Research Report Series, 1998, p. 6)

2. ผลกระทบต่อครอบครัวและสังคม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การใช้สารกระตุ้นประเภทแอมเฟตามีนนั้น นอกจากจะมีผลกระทบต่อทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้เสพแล้ว ยังมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นและสังคม ได้แก่

2.1 ครอบครัว การใช้ยาเสพติดของเยาวชนที่เป็นสมาชิกในครอบครัวนั้น ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง มีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว เกิดความไม่ลงรอยกันสัมพันธ์ภายในครอบครัวอย่างลง บางครอบครัวอาจเกิดการแตกแยก หรือหย่าร้างของผู้ปกครอง

2.2 กฎหมายและสังคม คือ การกระทำผิดกฎหมาย การก่ออาชญากรรม เช่น ชิงทรัพย์ ทำร้ายตัวเอง หรือ ทำร้ายผู้อื่น อันทำให้เกิดความไม่สงบสุขในสังคม ดังจะเห็นจากข่าวที่ผู้ที่ยาเสพติดจี้จับผู้อื่นเป็นตัวประกัน ทั้งยังอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุ อันเนื่องจากการใช้สารเสพติดชนิดนี้ด้วย

2.3 เศรษฐกิจและประเทศชาติ ทำให้รัฐต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษา ประเทศชาติต้องขาดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ปัญหายาเสพติดจึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศและทำลายความสงบสุขของประชาชนส่วนใหญ่

จะเห็นได้ว่า การใช้ยาเสพติดไม่ได้เพียงแต่มีผลกระทบในทางผู้ต่อผู้เสพเอง แต่ยังมีผลกระทบอย่างมากมายไปยังบุคคลรอบข้าง สังคม ตลอดจนในระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้นเกิดขึ้นมากที่สุดในกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งจะต้องเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า จึงเป็นที่น่าห่วงว่าหากไม่รีบช่วยเหลือแก้ไขปัญหายาเสพติดกระตุ้นประเภทแอมเฟตามีนอย่างมีประสิทธิภาพ ภายในเวลาไม่ช้านี้ บุคคลที่อยู่ในวัยทำงานจำนวนมากจะตกเป็นทาสของยาเสพติด ไม่มีศักยภาพในการทำงาน และไม่สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศได้ กลับก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่ทำให้รัฐต้องใช้บุคคลและเงินทุนในการเข้ามาช่วยเหลือและแก้ไขเป็นจำนวนมหาศาล แทนที่จะได้ทุ่มลงไปในการพัฒนาประเทศ นับเป็นการบั่นทอนศักยภาพแทบทุกด้านของสังคมเป็นอย่างยิ่ง การวิจัยนี้จึงเกิดขึ้นเนื่องจากการคาดการณ์ว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาเร่งด่วนของประเทศที่ทุกฝ่ายควรรวมตัวกันมีส่วนร่วมในการขจัดปัญหาการติดสารเสพติดในหมู่เยาวชน และร่วมกันเสริมสร้างความเข้มแข็งกับประชาคมอย่างจริงจัง

การบำบัดรักษา และสถานพยาบาล

การบำบัดรักษาจะใช้แนวทาง 3 ประการ คือ Bio-Psycho-social Treatment ดังนี้

1. Biological Treatment คือการรักษาโดยใช้ยา เนื่องจากผู้ป่วยที่ใช้ยาบ้ามักมีอาการเสียดแทงจิตใจ มากกว่าทางร่างกายการใช้ยาจึงเป็นแบบรักษาประคับประคองตามอาการ (Symptomatic Supportive Treatments) อาการทางจิต ได้แก่ หวาดกลัว ประสาทหลอน หนูแว่ว ให้ยากลุ่มต้านโรคจิต (Antipsychotics) และติดตามผลการรักษาอาการวิตกกังวล กระสับกระส่าย หงุดหงิด นอนไม่หลับ ให้ยากลุ่มกล่อมประสาท (Anxiolytics) และติดตามผลการรักษาอาการซึมเศร้า อ่อนเพลีย ให้ยากลุ่มต้านอาการซึมเศร้า (Antidepressants) และติดตามผลการรักษา อาการมึนงง วิงเวียนศีรษะ ความรู้สึกไม่ปลอดภัยโปรง ให้ยากลุ่มบำรุงประสาท เช่น วิตามิน B ยาบำรุงสมอง เพิ่มการไหลเวียนเลือดในสมองให้ยาบำรุงร่างกาย หรือรักษาโรคทางร่างกายต่างๆ ที่พบในขณะรับการรักษา

2. Psychological Treatment ให้การรักษาทางด้านจิตใจ โดยจิตบำบัด (Psychotherapy) จะใช้แบบใดขึ้นอยู่กับผู้ป่วยแต่ละราย ส่วนใหญ่จะใช้แบบ Supportive Psychotherapy โดยเน้นให้ผู้ป่วยมีความรับรู้ด้วยตนเองใน 3 ประการ คือ

2.1 อันตรายจากการใช้ยาบ้า

2.2 กิจกรรมทดแทน เมื่อเลิกเสพยาบ้า

2.3 เป้าหมายในอนาคตที่ผู้ป่วยหวังได้ ได้แก่ อาชีพ ฐานะการเงิน สถานะในสังคมการมีครอบครัว ฯลฯ

3. Social Treatment ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่ครอบครัว และผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ป่วย เช่น ที่ทำงาน หรือที่โรงเรียน ในการปฏิบัติด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาการติดยาบ้า ที่ผู้ป่วยเป็นอยู่การสอดคลองดูแลผู้ป่วย การคบเพื่อนมีความสำคัญอย่างมากในการรักษาต่อผู้ป่วยผู้ป่วยสามารถมารับการรักษาที่โรงพยาบาลรัฐราษฎร์ ทั้งลักษณะผู้ป่วยนอก 21 วัน คือมาพบแพทย์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง 3 สัปดาห์ หรือมารักษาเป็นผู้ป่วยใน ซึ่งใช้เวลาในการรักษา 21 วัน ในกรณีที่ผู้ป่วยนอก ญาติพี่น้องมีบทบาทสำคัญ ในการดูแลผู้ป่วย สำหรับผู้ป่วยที่ต้องการรักษาเป็นแบบผู้ป่วยใน รูปแบบชุมชนบำบัดก็สามารถทำได้โดยใช้เวลา 1 - 1 ½ ปี ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากสำหรับผู้ป่วยที่มีปัญหาทางด้าน พฤติกรรม บุคลิกภาพ สังคม และสิ่งแวดล้อมไม่ดี ให้ผู้ป่วยสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและหลุดพ้นจากปัญหาเสียดแทง

สถานพยาบาลในจังหวัดน่าน

ตารางที่ 1 แสดงสถานพยาบาลในจังหวัดน่าน (ทำเนียบสถานพยาบาล,กองประสานการปฏิบัติ การบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติด กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2544, หน้า 220)

ชื่อสถานพยาบาล	หน่วยงาน	ภาค
ท่าวังผา	โรงพยาบาล	รัฐบาล
น่าน	โรงพยาบาล	รัฐบาล
น่าน้อย	โรงพยาบาล	รัฐบาล
นาหมื่น	โรงพยาบาล	รัฐบาล
เวียงสา	โรงพยาบาล	รัฐบาล
สมเด็จพระบุพราข	โรงพยาบาล	รัฐบาล

วิธีการป้องกันตนเองและกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้า

1. วิธีการป้องกันตนเองจากยาบ้า

1.1 ครอบครัว โดยการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้ความใกล้ชิด ความอบอุ่น ความเป็นกันเอง การเปิดเผย การมีเวลาให้ซึ่งกันและกัน เสริมกิจกรรมที่สร้างสรรค์

1.2 โรงเรียน ควรส่งเสริมจริยธรรม ควบคู่ไปกับการเรียน ลดการแข่งขันทางการศึกษาที่ก่อให้เกิดความกดดัน ลดการลงโทษที่รุนแรง ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น กีฬา ดนตรี นันทนาการ เพิ่มการปรึกษาแนะแนว และเอาใจใส่ ตลอดจนเข้าใจจิตวิทยาของเด็กวัยรุ่นและคอยสอดส่องพฤติกรรม ทั้งเด็กและบุคคลภายนอกที่สงสัยว่าจะนำยาเสพติดมาแพร่ระบาด ส่งเสริมการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด

1.3 เผยแพร่ความรู้เรื่องแอมเฟตามีนติดตามสื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ

1.4 การปราบปรามผู้ติดยาแอมเฟตามีน ควรกระทำอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แหล่งผลิต

2. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522

2.1 กฎหมายเกี่ยวกับยาบ้า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

ประเภท 1 ได้แก่ เฮโรอิน อะซีทอร์ฟิน อีทอร์ฟิน แอมเฟตามีน เด็กแอมเฟตามีน แอลเอสดี (เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง)

ประเภท 2 ได้แก่ มอร์ฟิน ผื่นยา เอธิลมอร์ฟิน โคเคอิน โคคาอิน ไดฟีน็อกซีเลท ฯลฯ (เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดทั่วไป)

ประเภท 3 ได้แก่ ยาแก้ไอที่มีฝิ่น หรือโคเคอินเป็นส่วนผสม ยาแก้ท้องเสียที่มี ไดฟีน็อกซีเลท เป็นส่วนผสม ฯลฯ (เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดเป็นตำรับที่มียาเสพติดประเภท 2 ผสมอยู่)

ประเภท 4 ได้แก่ อะเซติกแอนไฮไดรด์ อะเซติลคลอไรด์ (เป็นสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2)

ประเภท 5 ได้แก่ กัญชา ฝิ่นกระท่อมและเห็ดขี้ควาย (เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าข่ายอยู่ในประเภท 1 – 4)

แอมเฟตามีน เป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในประเภท 2 ตาม พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ปัจจุบัน แอมเฟตามีน ถูกเปลี่ยนแปลงให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เช่นเดียวกับ เฮโรอิน ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม 2539 เป็นต้นไป

ตารางที่ 2 แสดงบทลงโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 พ.ศ. 2522

เปรียบเทียบข้อหาและอัตราโทษ

ข้อหา	โทษ	ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ
		พ.ศ. 2522
1. ผลิต	- จำคุกตลอดชีวิต (ม.65 ว.1)	
2. นำเข้า	- กระทำเพื่อจำหน่าย ประหารชีวิต (ม.65 ว.2)	
3. ส่งออก	- มีปริมาณตั้งแต่ 20 กรัมขึ้นไป (สารบริสุทธิ์) ถือว่าเป็นการ กระทำเพื่อจำหน่าย ประหารชีวิต (ม.65, ม.15)	
4. จำหน่าย	- มีปริมาณไม่เกิน 100 กรัม(สารบริสุทธิ์) จำคุก 5 ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับ 50,000 ถึง 500,000 บาท (ม.66 ว.1)	
5. ครอบครองเพื่อจำหน่าย	- มีปริมาณเกิน 100 กรัม (สารบริสุทธิ์) จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต (ม.66 ว.2)	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เปรียบเทียบข้อหาและอัตราโทษ

ข้อหา	โทษ	ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ
		พ.ศ. 2522
6. ครอบครอง	- มีปริมาณไม่เกิน 20 กรัม (สารบริสุทธิ์) จำคุก 1 ถึง 10 ปี และปรับ 10,000 – 100,000 บาท (ม.67) - ปริมาณเกิน 20 กรัม (สารบริสุทธิ์) ถือว่าครอบครองครอบครองเพื่อจำหน่ายประหารชีวิต (ม.66,ม.15 ว.2)	
7. เสพ	- จำคุก 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับ 5,000 – 100,000 บาท (ม.91)	
8. ใช้อุปาย	- จำคุก 1 – 10 ปี และปรับ 10,000 – 100,000 บาท (ม.91)	
หลอกลวง	- ถ้ากระทำโดยมีอาวุธหรือร่วมกัน 2 คนขึ้นไป จำคุก 2 – 15 ปี และปรับ	
ขู่เข็ญ ใช้กำลัง	20,000 – 150,000 บาท	
ประทุษร้าย	- ถ้ากระทำต่อหญิงหรือต่อผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเพื่องูใจให้กระทำผิดอาญา หรือเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดอาญา จำคุก 3 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 30,000 – 500,000 บาท	
9. ให้ผู้อื่นเสพ	- ถ้าเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 ต้องระวางโทษเพิ่มเป็น 2 เท่า และถ้าเป็นการกระทำต่อหญิงหรือบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องระวางโทษประหารชีวิต	
10. ขูยงส่งเสริม	- จำคุก 1 – 5 ปี และปรับ 10,000 – 50,000 บาท (ม.93ทวิ)	
ให้ผู้อื่นเสพ		

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา

หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค
7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทراثวัฒนธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

2. สารการเรียนรู้

กำหนดสารการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ภาษาไทย

2.2 คณิตศาสตร์

2.3 วิทยาศาสตร์

2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.6 ศิลปะ

2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.8 ภาษาต่างประเทศ

สารการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสารการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มสอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสารการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและทำงานอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 - ม.6)

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิต และครอบครัว เพศศึกษาและมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ.3.1 เข้าใจมีทักษะในการเคลื่อนไหวกิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

มาตรฐาน พ.3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำ อย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

สาระที่ 4 การเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ.4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ.5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

นโยบายในการบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

1. ใช้นโยบายเชิงรุกในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

1.1 กำหนดพื้นที่รุนแรงที่เป็นพื้นที่เสี่ยงต้องกำกับติดตามอย่างใกล้ชิดระยะแรก

21 จังหวัด ได้แก่ ภาคกลางและภาคตะวันออก(6 จังหวัด) ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ระยอง ราชบุรี ลพบุรี และสระบุรี ภาคเหนือ(6 จังหวัด) ได้แก่ เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร สุโขทัย พิจิตรโลก เชียงราย และเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(5 จังหวัด) ได้แก่ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ นครพนม มุกดาหาร และหนองคาย ภาคใต้(4 จังหวัด) ได้แก่ สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต สงขลา และปัตตานี

1.2 กำหนดพื้นที่เป้าหมายผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ชัดเจน โดยเน้นนักเรียนอายุ 12 ปี ถึง 20 ปี ในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาดำกว่าปริญญาตรี

1.3 รัฐมนตรี ผู้บริหารระดับสูง และผู้ตรวจราชการจะออกตรวจเยี่ยมและกำกับ ติดตามการแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา พื้นที่ทำดีจะยกย่องชมเชย พื้นที่ซึ่งไม่มี ประสิทธิภาพในการทำงานจะรับฟังและหาทางแก้ไข

1.4 ใช้กลไกการบริหารงาน โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด เป็นเกณฑ์ในการประกอบการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง และการโอนย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

2. เป้าหมายเชิงรุกในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

2.1 จำนวนนักเรียนกลุ่มบริสุทธิ์จะรักษาไว้ที่ร้อยละ 97 หรือ 4.49 ล้านคน ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยมัธยมต้น 2.4 ล้านคน มัธยมปลาย สายสามัญ 1.05 ล้านคน ปวช. 0.78 ล้านคน อุดมศึกษาค้นคว้าปริญญาตรี 0.4 ล้านคน รวมจำนวน 4.63 ล้านคน

2.2 จะลดจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้เหลือไม่เกินร้อยละ 3 ของจำนวนนักเรียน อายุ 12 – 20 ปี (จำนวนไม่เกิน 114,000 คน)

2.3 ในแต่ละสถานศึกษาให้ลดเป้าหมายผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่เกินร้อยละ 3 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

2.4 นักเรียนนักศึกษาที่ติดยาต้องส่งบำบัดทุกราย ภายใน 6 เดือน โดยส่งบำบัดที่โรงพยาบาลและค่ายทหาร รวมทั้งมีระบบดูแลติดตามผู้ผ่านบำบัด(จำนวน 13,442 ราย)

2.5 นักเรียนที่ตั้งใจค้ายาหรือร่วมกันค้าในลักษณะกึ่งอาชีพให้สถานศึกษาร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจแก้ปัญหาเพื่อตัดวงจรการแพร่ระบาดของยาเสพติด ภายใน 3 เดือน (จำนวนเป้าหมาย 2,473 คน)

2.6 สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติด ให้ส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาด ให้หัวหน้าสถานศึกษาแจ้งรายชื่อครูและบุคลากรที่สงสัยจะค้า โดยส่งหลักฐานแจ้งสำนักงาน ป.ป.ส. หรือสถานีตำรวจ หากปิดกั้นหรือละเลยจนมีหน่วยงานอื่นแจ้งสำนักงาน ป.ป.ส. หรือตำรวจ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบ

3. กระทรวงศึกษาธิการเน้นกลยุทธ์การป้องกันและกลยุทธ์การลดจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมิให้เกินร้อยละ 3 ของแต่ละสถานศึกษา โดยใช้กิจกรรมค่ายในปิดภาคเรียน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนนักเรียนและนักศึกษาทั้งหมด (จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 502,000 คน จากนักเรียนทั้งหมด 4.63 ล้านคน) ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งต้องเข้าร่วมกิจกรรมค่ายโดยจัดได้หลากหลายรูปแบบ ได้แก่

3.1 ค่ายชุมชนต่อต้านยาเสพติด ซึ่งค่ายทหารในการดำเนินงานในกลุ่มบริสุทธิ์และแกนนำจำนวน 20,000 คน และให้นักเรียน 1 คน ไปขยายผลสร้างภูมิคุ้มกันให้เพื่อนอีก 10 คน รวมกลุ่มเป้าหมาย 200,000 คน

3.2 ค่ายต้นกล้า สำหรับนักเรียนที่ติดยาเสพติดจำนวน 2,000 คน ซึ่งร่วมมือกับค่ายทหารในการฝึกเข้ม

3.3 ค่ายลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ซึ่งสอดแทรกเรื่องการจัดระเบียบวินัย การแก้ปัญหายาเสพติด จำนวน 10,000 คน และให้นักเรียน 1 คน ไปขยายผลสร้างภูมิคุ้มกันให้เพื่อนอีก 10 คน รวมเป็นกลุ่มเป้าหมาย 100,000 คน

3.4 ค่ายในลักษณะอื่นๆ เช่น ค่ายพุทธธรรม ค่ายปียมิตร ค่ายวิชาการ โดยให้สอดแทรกระบบป้องกันยาเสพติดไว้ด้วย จำนวน 20,000 คน และให้เพื่อน 1 คน ไปขยายผลสร้างภูมิคุ้มกันให้เพื่อนอีก 10 คน รวมเป็น 200,000 คน

4. ใช้กลไกการสร้างเครือข่ายร่วมกันกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข และชุมชนเพื่อรวมพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด และการจัดระเบียบสังคมโดยจะมีการตรวจสอบสารเสพติดในปัสสาวะสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ซึ่งมีการระบาดของยาเสพติดอย่างรุนแรง

5. ใช้ระบบการช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลยุทธ์หลัก ซึ่งจะช่วยคัดกรองเด็กที่มีปัญหาและให้ผู้ปกครองเข้ามาช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน เช่น โครงการศิษย์ลูก เพื่อนรักเพื่อน ในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาและขอความร่วมมือเครือข่ายองค์กรผู้ปกครองและนักสังคมสงเคราะห์เข้ามาเป็นอาสาสมัครรับแจ้งเบาะแสและรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับยาเสพติด และการปฏิรูปการศึกษา โดยใช้สายด่วนการศึกษาหมายเลข 1579 ของศูนย์พิทักษ์และช่วยเหลือเด็กและครอบครัว ทางการศึกษา หมายเลข 02-280-6219 , 02-281-1480 สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ประสานงาน

นโยบายและเป้าหมายในเชิงรุกเพื่อเป็นแนวปฏิบัติ

1. สถานศึกษาต้องไม่ไล่撵นักเรียน นักศึกษาที่ติดยาออก และต้องส่งไปบำบัดรักษาทุกราย ภายใน 6 เดือน โดยส่งไปบำบัดที่โรงพยาบาลและเข้าค่ายทหาร รวมทั้งมีระบบดูแลติดตามผู้ผ่านการบำบัด

2. ให้สถานศึกษา ลดเป้าหมายผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้เหลือไม่เกินร้อยละ 3 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

3. ให้สถานศึกษาร่วมมือกับตำรวจแก้ไขปัญหาคัดวงจรการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกรณีที่นักเรียน นักศึกษาที่ตั้งใจค้ายา หรือร่วมกันค้าในลักษณะกึ่งอาชีพ

4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติด ให้ส่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาดและให้ผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งรายชื่อครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สงสัยว่าจะค้ายา และส่งหลักฐานแจ้งสำนักงาน ป.ป.ส. หรือสถานีดำรวจ หากปกปิดหรือละเลยจนมีหน่วยงานอื่นแจ้งสำนักงาน ป.ป.ส. หรือตำรวจ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบ

5. ให้ใช้กลไกการบริหารงาน โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ปัญหา ยาเสพติด เป็นเกณฑ์ในการประกอบการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่งและการโยกย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

6. รัฐมนตรี ผู้บริหารระดับสูง และผู้ตรวจราชการจะออกตรวจเยี่ยมและกำกับติดตามการแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา พื้นที่ทำดีจะยกย่องชมเชย พื้นที่ซึ่งไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานจะรับฟังและหาทางแก้ไข

แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาหน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเน้นการพัฒนาคน และพัฒนาสังคมให้เอื้อต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชนเป็นหลัก ประกอบด้วยแนวทางดังนี้

1. กำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ 10 ประการ กระทรวงศึกษาธิการถือว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วนที่สถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัดจะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ได้กำหนดให้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดรวม 10 ประการคือ

1.1 สถานศึกษาต้องกำหนดให้ ครู-อาจารย์ รับผิดชอบและดูแลนักเรียน นักศึกษา อย่างใกล้ชิดโดยกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่าง ครู-อาจารย์ ต่อจำนวนนักเรียน นักศึกษา และครอบครัวของนักเรียน นักศึกษา

1.2 สถานศึกษาต้องประสานงาน และขอความร่วมมือ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ปกครองท้องถิ่น สมาคมวิชาชีพ ตำรวจและทหาร ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในรูปแบบคณะกรรมการประจำสถานศึกษา

1.3 หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา ต้องถือว่างานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความสำคัญยิ่ง และต้องกำหนดไว้ในแผนงานและกิจกรรมตลอดทั้งปี รวมทั้งต้องให้ความรู้ ความเข้าใจถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด กับนักเรียน นักศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.4 ให้สถานศึกษาถือว่า นักเรียน นักศึกษา ที่ติดยาเสพติดเป็นเสมือนผู้ป่วย จะต้องไม่ปล่อยทิ้งให้ความช่วยเหลือ ดูแล และส่งไปบำบัดรักษา กรณีที่นักเรียน นักศึกษา ที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้วหากมีความประสงค์ไม่กลับมาเรียนสถานศึกษาเดิม ให้สถานศึกษาจัดหาสถานศึกษาใหม่ให้ โดยสถานศึกษาใหม่ต้องร่วมมือรับนักเรียน นักศึกษา และไม่ทอดทิ้งนักเรียน นักศึกษาเหล่านี้

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู-อาจารย์ทุกคน ต้องมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายให้ผู้ติดยาเสพติดในสถานศึกษา และปลอดจากยาเสพติดภายในปีการศึกษา 2544

1.6 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู-อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา หากพบข้อมูลหรือเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดในสถานศึกษา ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับทราบทันที จนถึงกรมต้นสังกัด เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไข

1.7 ให้งานหน่วยงานทางการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการลงโทษตามขั้นตอนของวินัยและกฎหมายอย่างเด็ดขาดทันทีที่พบว่า ครู-อาจารย์ และบุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และกรณีที่ทำให้เกิดความผิดอย่างชัดแจ้งหรือถูกจับกุมดำเนินคดี ให้ดำเนินการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน และหากผู้บริหารขาดความเอาใจใส่และรับผิดชอบ ผู้บริหารจะต้องได้รับการลงโทษ

1.8 ครู-อาจารย์ บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา ที่มีผลงานและได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง จนสำเร็จตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและตามโครงการโรงเรียนสีขาว จะได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ

1.9 หน่วยงานระดับกรม ต้องให้ความสำคัญในการควบคุม กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน หน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างใกล้ชิดและจริงจัง

1.10 ให้กรมและหน่วยงานทางการศึกษา ตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบและติดตาม ประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา อย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง และรายงานผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. กระทรวงศึกษาธิการทราบ

2. กำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 9 ประการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชนปิดกัน โอกาสใช้ยาเสพติดของเยาวชนทุกวิถีทาง โดยเน้นการจัดกิจกรรมเสริมทางเลือก การส่งเสริมความสามารถพิเศษ การหล่อหลอมบุคลิกภาพพึ่งตนเอง และการฝึกฝนอบรมทักษะชีวิต เพื่อการรู้จักคิดใคร่ครวญ แยกแยะผิดชอบชั่วดี และฝึกวินัยในตนเองเพื่อรู้จักยับยั้งชั่งใจ ตามยุทธศาสตร์ 9 ประการดังนี้

2.1 จัดโครงการ”ครอบครัวเข้มแข็ง-ชุมชนอบอุ่น” เพื่อเชื่อมและหลอมรวมพลังระหว่างบ้านและโรงเรียนให้เป็นที่พึ่งแก่เด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง

2.2 นำศาสนธรรมสู่เด็กและเยาวชนเพื่อเป็นหลักในการดำรงชีวิตด้วยความร่วมมือระหว่างสถาบันศาสนาและโรงเรียน

2.3 สร้างเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดี และเคารพในประโยชน์สาธารณะเหนือประโยชน์ส่วนตน ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรและแนวทางของลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และการฝึกตามหลักสูตรของนักศึกษาวิชาทหาร

2.4 ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนออกกำลังกาย และเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย เพื่อพัฒนาสุขภาพกายและใจ เสริมสร้างวินัยในตนเอง และสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม

2.5 ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน ได้เล่นดนตรี เพื่อกล่อมเกลาจิตใจ และเสริมสร้างสุนทรียภาพ

2.6 ส่งเสริมกิจกรรมด้านศิลปะเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ค้นพบความสามารถของตนเองที่ช่องทางในการแสดงออกและสื่อสารที่หลากหลาย และเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นพื้นฐาน ที่สำคัญสำหรับโลกแห่งอนาคต

2.7 ให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมไทย เพื่อให้เด็กและเยาวชน มีความภาคภูมิใจ และผูกพันต่อรากฐานทางวัฒนธรรมและสามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงด้วยความมั่นคงและรู้เท่าทัน

2.8 ถือเป็นหน้าที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ความรู้เสริมสร้างจิตสำนึกทักษะชีวิต และภูมิด้านทานต่อยาเสพติดและอบายมุข และจัดระบบดูแลนักเรียนทุกคนให้ทั่วถึง โดยสร้างเครือข่ายแนะแนวภายในโรงเรียน

2.9 วางแนวทางที่จะร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อบำบัดรักษาและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้หลงติดยาเสพติด

สภาพโรงเรียนทุ่งช้าง

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนทุ่งช้าง

สถานที่ตั้ง เลขที่ 69 หมู่ที่ 2 ถนนน่าน-ทุ่งช้าง ตำบลทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน รหัสไปรษณีย์ 55130 โทรศัพท์ 054-795102 โทรสาร 054-795167

สังกัด เขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 กระทรวงศึกษาธิการ

บริเวณพื้นที่ แปลงที่ 1 จำนวน 35 ไร่ ตั้งอยู่เลขที่ 69 หมู่ที่ 2 ถนนน่าน-ทุ่งช้าง ตำบลทุ่งช้าง เป็นสถานที่ก่อตั้งโรงเรียน โดยเป็นพื้นที่ที่ผู้ปกครองนักเรียนบริจาคให้ แปลงที่ 2 เนื้อที่ 36 ไร่ 1 งาน 20 ตารางวา ผู้ใหญ่พัฒน์ พงษ์ศิริ เป็นผู้บริจาคให้ ตั้งอยู่บ้านห้วยยาง ตำบลทุ่งช้าง โกล้อนุสรณ์ทุ่งช้าง ปัจจุบันเป็นพื้นที่สวนสักของโรงเรียน

วันสถาปนา วันที่ 17 พฤษภาคม 2506

ปัจจุบัน เปิดทำการสอนระดับช่วงชั้นที่ 3 และ 4 (ม.1-ม.6) จำนวน 15 ห้องเรียน

เอกสารเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วราภรณ์ ยิ้มแย้ม (2543) ศึกษาการพัฒนาความคิดวิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองแค"สฤทธิพิทยา"จังหวัดสระบุรี โดยชุดการสอน ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาความคิดวิจารณ์ โดยใช้ชุดการสอนเพิ่มขึ้น

ภัทราภรณ์ พัทธกัษรธรรม (2543) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยใช้กิจกรรม การสร้างแผนภูมิโน้ตส์กับการสอนตามคู่มือครูดีขึ้น

สำเนียง ศิลป์ประพอกบ (2540) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบในการเรียน และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครูพบว่า พัฒนาขึ้น

วิโรจน์ เฉลยสุข (2541) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบปฏิบัติการ ปรากฏว่า สูงกว่าการสอนแบบปกติ

ประยูทธ พันธุ์บัว (2536) ศึกษาความสามารถในการอ่านและเขียน ความรับผิดชอบและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามแนวทางการเรียนของนักเรียนภาษาด้วยตนเอง ปรากฏว่าทักษะต่างๆที่ศึกษาสูงกว่า การสอนตามคู่มือครู

แลงสตาฟ (Langstaff, p. 1972) ได้พัฒนาและประเมินชุดการสอนเพื่อการเรียนด้วยตนเองสำหรับการฝึกหัดครูของนักศึกษาและครูประจำมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย พบว่า การเรียนจากชุดการสอนทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทำให้กระบวนการเรียนเป็นระบบกว่าเดิม

จูดิทร ทองสุข (2541) การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนจากชุดการสอน สูงกว่าก่อนเรียน

ฮาร์เปอร์ (Harper, 1972) ได้สร้างชุดการสอนประกอบด้วยการสอนวิชาภาษาฝรั่งเศส ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ

เดนแมน (Denman, 1975) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบสื่อประสมและประสิทธิภาพของห้องเรียนซ่อมเสริมพิเศษ พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน

แมคโคเลแมน (Maccoleman, 1972) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชุดการสอนโดยได้จัดการเรียนค่านึงถึงสติปัญญา อายุ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อโรงเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนที่ใช้ชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า

แมคโดแนลด์ (Mcdonald, 1973) ได้พัฒนาและประเมินผลชุดการสอนแบบใช้สื่อประสมเพื่อเรียนด้วยตนเองสอนซ่อมเสริมภาษาอังกฤษ พบว่า กลุ่มที่เรียนจากชุดการสอนประสบความสำเร็จในการเรียนดีขึ้น

บรอเลย์ (Brawley, 1975) ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบสื่อประสม โดยใช้สอนเรื่องการบอกเวลาสำหรับเด็กเรียนช้า พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย เชาว์ปัญญา สูงกว่ากลุ่มควบคุม

สรุปได้ว่าการสอนโดยชุดการสอน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยส่วนใหญ่ช่วยพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ มีความก้าวหน้า ได้รับความรู้ มีความรับผิดชอบ เชื้อมนั้นและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น

กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา (2540) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา เพื่อสำรวจสาเหตุปัญหาของสารเสพติดในสถานศึกษาเพื่อสำรวจสาเหตุปัญหาของสารเสพติดที่กำลังระบาดในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษาในพื้นที่ศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียน 4 จังหวัดภาคเหนือ คือ จังหวัดพะเยา เชียงราย น่าน และแพร่ ผลปรากฏว่า สาเหตุที่นักเรียนใช้สารเสพติดครั้งแรกมาจาก เพื่อนชักชวน อยากลอง ความรู้สึกคณองสนุกสนาน เพื่อเข้าสังคม มีปัญหาครอบครัว แก้เหงา

โชติมา ยะกาศคณอง (2541) ศึกษาทัศนคติของข้าราชการครู ที่มีต่อปัญหายาเสพติดในโรงเรียน กรมศึกษา โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์ เห็นด้วยกับวิธีการป้องกันปัญหาเสพติด โดยจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ให้ความรู้เรื่อง ยาเสพติดแก่นักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อีกทั้งครู-อาจารย์ ไม่มีความรู้ ประสิทธิภาพ ของยาเสพติดที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งทั้งรูปแบบการผลิต วิธีจำหน่าย การใช้หรือการเสพ

วิสูตร เจริญวงษ์ (2542) ศึกษารูปแบบศูนย์ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องศึกษาข้อมูล ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะกับปัจจุบัน จัดกิจกรรมโครงการเพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มีความรู้และทักษะชีวิต ใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนเข้าร่วมในการเรียนการสอน

มาลัย บงสว่าง (2540) ศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีว่า ให้ส่งเสริมนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของยาเสพติด ตระหนักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด

กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลสุโขทัย (2540) พบว่านักเรียนปรับสภาพในระดับ ปวช. มีการทดลองยาบ้ามากที่สุด ร้อยละ 5.25 ทราบพิษภัยของยาบ้าแต่ไม่หมด 27.58 % ไม่ทราบ 0.27 % โรงเรียนกับอาจารย์ควรจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันกับนักเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ บทบาทหน้าที่ต่างๆ และการสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีคุณค่าทั้งยังส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความสามารถและผ่อนคลายความเครียด เช่น การกีฬา ดนตรี ชมรมต่างๆ

กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลสุโขทัย (2540) ผลการศึกษาการใช้สารเสพติดของนักเรียนปรับสภาพ ปีการศึกษา 2540 วิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่า นักเรียนนักเรียนทราบพิษภัยของยาบ้าแต่ไม่หมด 40 % ไม่ทราบ 11.70 %

กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลสุโขทัย (2540) ผลการศึกษาการใช้สารเสพติดของนักเรียนปรับสภาพ ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม พบว่า นักเรียนนักเรียนทราบพิษภัยของยาบ้าแต่ไม่หมด 43.76 % ไม่ทราบ 2.59 %

กลุ่มวิจัยส่วนส่งเสริมพลศึกษาสุขภาพและนันทนาการ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกัน การติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย, 2541 กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการเรียนการสอนให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น ครูสุชศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการให้ความรู้ คำแนะนำถูกต้องกับนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางป้องกันมิให้วัยรุ่นหันไปเสพยาเสพติดได้

สุจินต์ดา คงดี (2542, หน้า 25) พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบ การเผยแพร่สารนิเทศแอมเฟตามีนส่วนใหญ่ 76.80 % ทำหน้าที่รับสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโสตทัศนจากหน่วยงานอื่น เช่น กระทรวงสาธารณสุข สำนักงาน ป.ป.ส. 67.20% ทำหน้าที่เผยแพร่สารนิเทศเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิดรวมทั้งแอมเฟตามีน 7.20% ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในกลางในการสนับสนุนด้านงบประมาณการผลิตสื่อสารนิเทศเกี่ยวกับยาเสพติดและแจกจ่ายสื่อสารนิเทศให้หน่วยราชการที่ต้องการ งบประมาณเผยแพร่สารนิเทศแอมเฟตามีนไม่ได้ แต่จะอยู่ร่วมกับยาเสพติดประเภทอื่น

อรรณยูณี เชื้อไทย (2541) การใช้ทักษะชีวิตในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกัน การติดยาบ้า ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองจังหวัดแพร่ ให้ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทักษะการปฏิเสธต่อแรงครุครมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาบ้าเพื่อที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีและสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

คุณากร ชูสง (2543) ศึกษาการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดให้นักเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ควร สอดแทรกการจัดกิจกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติด ในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่ม

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2542, หน้า 57) โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติโดยมีกรมและกระทรวงเป็นผู้กำหนดนโยบาย จึงได้จัดทำโครงการ โรงเรียนสีขาว เป็นโครงการหลักของกระทรวงศึกษาธิการและเป็นการแสวงหายุทธวิธีใหม่ ในการต่อสู้กับปัญหาสารเสพติด สื่อลามก อนาจาร การพนัน และการทะเลาะวิวาท เป็นการแก้ปัญหาที่ต้องครบวงจร ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ และร่วมกันแก้ปัญหา โดยนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอาศัยยุทธศาสตร์ “4 ประสาน 2 คำ” ได้แก่ ผู้ประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้แทนครู ผู้แทนนักเรียน และผู้แทนผู้ปกครอง อาศัย 2 คำจูน จากผู้นำชุมชน และผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยรูปแบบกิจกรรมที่ใช้ไม่กำหนดบังคับ ต้องแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมกับชุมชน สภาพปัญหาพื้นฐานของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านการป้องกัน ปราบปราม จัดกิจกรรมเสริมความรู้ เชิญวิทยากรมาบรรยาย จัดนิทรรศการ เติมนรณงค์ต่อต้าน จัดอบรมกลุ่มแกนนำต่าง ๆ การเข้าค่ายและอีกมากมายหลายกิจกรรม จากการดำเนินกิจกรรมแก้ปัญหา จะเห็นว่า การแพร่ระบาดยังไม่หยุดยั้ง เพราะปัจจัยหลายประการ และเราแก้ไขปัญหานี้ในเชิงประชาสัมพันธ์ รักษาคนดีไม่ให้ถลำตัวไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ แต่ส่วนหนึ่งจากที่พบเมื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยแล้ว พบว่ากลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด เป็นผู้ที่ทำการแพร่ระบาดโดยการจำหน่ายจ่ายแจกเสมือนหนึ่งเป็นผู้ป่วยแล้วไม่ได้รับการรักษา แพร่เชื้อโรคต่อไปอยู่เรื่อย ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ถึงเวลา ที่ต้องหันมาเอาใจใส่มากขึ้นในการแก้ปัญหากับผู้ป่วยที่เป็นส่วนหนึ่งในการที่จะลดการแพร่ระบาดของยาบ้า และฟื้นฟูให้เขากลับเข้ามาสู่สังคม

จากงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าความพยายามในการป้องกันและแก้ไขสารเสพติดในสถานศึกษาพบว่านักเรียนจังหวัดพะเยา เชียงราย น่าน และแพร่ ใช้สารเสพติดครั้งแรกเพราะเพื่อนชวนทางสถานศึกษาจึงควรจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อไม่ให้นักเรียนมองยาบ้าว่าเป็นสิ่งมีประโยชน์ โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายผ่านสื่อประสม อันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เกิดการเรียนรู้ที่จะป้องกันตนเองจากยาบ้า